

Koeien-evacuatie. Belangrijk werk voor het behoud van onzen veestapel

(Uit De Standaard van 3 juni 1940)

(Van één onzer redacteuren) Ook het vee heeft het leed van den. oorlog moeten ervaren. Paarden en koeien zijn door bommen en granaten getroffen. Kippen en varkens zijn door 't vuur geteisterd en In het beste geval vrij gelaten, wat ook wil zeggen: zonder verzorging. Toch is al het mogelijke gedaan, om ook het vee voor het ergste leed te behoeden en het op een veilige plaats te brengen.

Wij hadden over dit onderwerp een gesprek met den heer W. Slob, van Maartensdijk, die in zijn gemeente belast was met de evacuatie van de koeien. We troffen hem op een treinreis als overbuur en toen we over de oorlogsomstandigheden spraken, kwamen we ook op de evacuatie van het vee, waarbij we, toen we hoorden, dat de heer Slob daarbij een belangrijke taak had gehad, gaarne gebruik maakten van de gelegenheid, om daarover iets te noteeren.

Dat werk is waarlijk - de heer Slob vertelde het ons eenvoudig en zonder opsmuk, maar zijn verhaal is welsprekend genoeg - geen lichte zaak geweest. Als plaatselijk leider voor het Bureau van Ontruiming was hij belast met de regeling van de evacuatie van ongeveer 3500 koeien in de gemeente Maartensdijk.

Hij had deze gemeente verdeeld in zes buurtschappen, waarvoor in elk een buurtleider was aangesteld. Deze buurtleiders hadden hun buurtschap weer ingedeeld in groepen van 50 a 60 koeien, voor welke een groepsleider het noodige moest doen. De koeien moesten, bij evacuatie, alle ge- merkt worden, waartoe de plaatselijke leider tevoren de noodige merken onder zijn berusting had gekregen. Toen de oorlog uitbrak en de evacuatie-mogelijkheid dus dichterbij kwam. had de heer Slob de merken aan de buurtleiders uitgereikt, die ze weer over de groepsleiders verdeeld hadden, zoodat het geheele apparaat gereed was.

Pinksterzondag [12 mei 1940], 's avonds 11 uur kreeg de heer Slob het sein, dat de evacuatie in werking trad. Onmiddellijk ging hij het dorp door. om de buurtleiders te waarschuwen en den geheelen nacht werd hierop mee door de groepleiders gewerkt, om het vee te merken en de koeien bijeen te drijven. 's Maandagsochtends om 6 uur kon de reis beginnen. De bestemming der koeien was: de Rijnstreek. Een bijzondere moeilijkheid was daarbij, dat de wegen niet gebruikt mochten worden, omdat deze dan geblokkeerd zouden zijn voor het troepenvervoer en de eventueele evacuatie van de burgers.

Hiermee was echter reeds tevoren rekening gehouden en was door het land een route uitgelegd, waarbij op verschillende plaatsen speciale bruggen waren gemaakt. Dat

gold ook voor de Vecht en de Keulschevaart. Bij het badhuis te Zuilen was door de pontonniers een pontonbrug gelegd en eveneens in de Keulschevaart. Het vee uit Westbroek en Achttienhoven maakte van dezelfde route gebruik, zoodat een karavaan van zeker 7.500 stuks vee voorttrok van Maandagmorgen vroeg tot Woensdagnamiddag toe [van 13 mei tot 15 mei], toen Bodegraven werd bereikt. Vandaar werd het vee verspreid over de landerijen in de omgeving. Natuurlijk moest voor een te groote opeenhooping gewaakt worden. Daardoor kwamen de koeien uit Maartensdijk tot vlak aan Den Haag en Leiden terecht.

Nu de oorlog voorbij is, moest het vee weer teruggebracht worden. Deze revacuatie vraagt weer een even omvangrijk werk. De koeien moesten bij Woerden bijeengebracht worden en werden vandaar op een tocht van 6 uur lopen weer naar de eigen gemeenten teruggedreven. De Maartensdijksche koeien worden op een stuk land bij fort Blauwkapel bijeengebracht en daar worden ze weer gesorteerd en aan de eigenaren teruggegeven.

Een 6000 stuks van de 7500 uit Maartensdijk, Westbroek en Achttienhoven zijn thans weer op de plaats van bestemming - aldus de heer Slob Donderdag j.l. [31 mei] Thans zal dit aantal wel weer belangrijk hooger zijn.

Een klein percentage zal echter nimmer terugkomen. Ongeveer 30 stuks zijn gedood door een bomaanval. Andere moesten geslacht worden. Want allicht loopt bij een dergelijke massale tocht een der dieren letsel op. De meeste zijn echter in goede conditie gebleven. En de schade, die door het verlies van vee is geleden, wordt door het Bureau Ontruiming vergoed. Dat geldt ook voor ander vee. De opdracht was, dat bij evacuatie, de stieren zouden worden gedood en de varkens losgelaten.

Dat kon de heer Slob, die als Directeur der Utrechtse Melkcentrale nauw met de boeren samenleeft, echter niet over zijn hart krijgen. Hij had daarom getracht, d.i. vee te doen vervoeren naar de abattoirs de Hilversum en Bussum, waar het dan op regelmatige wijze geslacht zou kunnen worden.

Toen de wapenen waren neergelegd, is hij er onmiddellijk op uitgetrokken, om nog te redden, wat er te redden was. En gedeeltelijk is dit gelukt. Van de 46 stieren heeft hij er nog 32 kunnen behouden. Van de honderden varkens zijn er echter nog slechts 15 terug. De andere zijn geslacht. Ze hebben echter - aldus de heer Slob - hun geld opgebracht. Gedeeltelijk had hij ze zelf aan de grossiers kunnen verkoopen. En de andere, die ook geslacht zijn, zullen over het Bureau Ontruiming verrekend worden.

Ons gesprek moest door bijzondere omstandigheden plotseling worden afgebroken. Maar we wisten genoeg om onze lezers een overzicht te geven van het belangrijke werk, dat de heer Slob en met hem andere plaatselijke leiders, buurt- en groepsleiders, gedaan hebben, om van onzen veestapel te redden wat te redden was. Dit is werk, dat voor de toekomst van ons land een groote beteekenis heeft.